

Na podlagi prvega odstavka 24. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20 in 15/21 – ZDUOP) minister za okolje in prostor izdaja

PRAVILNIK o zaščiti stavb pred delovanjem strele

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina in uporaba pravilnika)

(1) Ta pravilnik določa zahteve in načine, s katerimi se zagotovi zaščita stavb pred delovanjem strele (v nadaljnjem besedilu: zaščita pred strelo) ves čas njihove življenjske dobe in katerih cilj je omejiti ogrožanje ljudi, živali in premoženja v stavbah ter njihovi neposredni okolici.

(2) Ta pravilnik se uporablja za projektiranje in gradnjo novih stavb ter rekonstrukcijo, vzdrževanje, vzdrževalna dela v javno korist ter spremembo namembnosti obstoječih stavb. Za rekonstrukcije, vzdrževanje in spremembo namembnosti se uporablja pod pogoji iz četrtega in petega odstavka 15. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20 in 15/21 – ZDUOP).

(3) Zahteve tega pravilnika se smiselno uporabijo tudi za gradbene inženirske objekte in druge gradbene posege.

2. člen (postopek informiranja in klavzula)

(1) Ta pravilnik se izda ob upoštevanju postopka informiranja v skladu z Direktivo (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1).

(2) Določbe tega pravilnika se ne uporabljajo za proizvode, ki se v skladu z nacionalno zakonodajo, ki zagotavlja enakovredno raven varovanja javnega interesa, kot je določena v zakonodaji Republike Slovenije, zakonito:

- proizvajajo oziroma tržijo v drugih državah članicah Evropske unije in Turčiji ali
- proizvajajo v državah Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), ki so hkrati podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru.

(3) Ta pravilnik se izvaja v skladu z Uredbo (ES) št. 764/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi postopkov za uporabo nekaterih nacionalnih tehničnih pravil za proizvode, ki se zakonito tržijo v drugi državi članici, in o razveljavitvi Odločbe št. 3052/95/ES (UL L št. 218 z dne 13. 8. 2008, str. 21).

3. člen (razmerje do drugih predpisov)

(1) Posamezne zahteve glede zaščite pred strelo so lahko za katero od vrst stavb s posebnim predpisom urejene drugače kot v tem pravilniku. V takem primeru se določbe tega pravilnika uporabljajo le za tiste zahteve, ki niso urejene s posebnim predpisom.

(2) Pri projektiranju, izvajanju in vzdrževanju sistema zaščite pred strelo je treba za zagotovitev požarne varnosti in varnosti eksplozijsko ogroženih prostorov poleg zahtev tega pravilnika upoštevati tudi ustrezne zahteve predpisov, ki urejajo požarno varnost in protieksplozijsko zaščito.

4. člen (opredelitev izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo:

1. sistem zaščite pred strelo je sistem, ki zmanjšuje poškodbe ljudi, živali in premoženja zaradi udara strele v stavbe. Sestavljata ga zunanji in notranji sistem zaščite;
2. zaščitni nivo je skupina parametrov strele, ki na štirih zaščitnih nivojih (I, II, III in IV) iz tehnične smernice iz 6. člena tega pravilnika določajo potrebne ukrepe za zmanjševanje nevarnosti delovanja strele;
3. zahtevne strelovodne inštalacije so tiste strelovodne inštalacije, ki so nameščene:
 - v stavbah z napravo za proizvodnjo ali pretvorbo električne energije,
 - v stavbah s sistemom ozemljitve IT,
 - v stavbah z eksplozijsko ogroženimi prostori ali v tistih delih stavbe in tokokrogih, ki jih določa elaborat eksplozijske ogroženosti,
 - v stavbah s strelovodno inštalacijo izdelano v zaščitnem nivoju I ali II,
 - v stavbah, navedenih v Prilogi 1, ki je sestavni del tega pravilnika;
4. manj zahtevne inštalacije zaščite pred delovanjem strele so tiste strelovodne inštalacije, ki ne sodijo v skupino zahtevnih inštalacij zaščite pred delovanjem strele.
5. stavbe z napravo za proizvodnjo ali pretvorbo električne energije so stavbe, v katerih so trajno priključene električne inštalacije v posredni povezavi z omrežjem s proizvodnim virom električne energije, namenjenem za lastno potrošnjo ali oddajanje energije v električno omrežje (električni agregati, fotonapetostne naprave, obnovljivi viri energije, vodne naprave, vetrne naprave, bioplinarne, hranilniki električne energije in UPS naprave, z naznačeno navidezno močjo več kot 41 kVA pri 400 V ali 15 kVA pri 230 V).

(2) Izrazi in okrajšave s področja zaščite stavb pred strelo in graditve stavb, opredeljeni v tem pravilniku, imajo enak pomen, kot je določeno v slovenskih standardih v zvezi z zaščito pred delovanjem strele in so navedeni v seznamu referenčnih dokumentov tehnične smernice iz 6. člena tega pravilnika in v predpisih, ki urejajo graditev objektov.

II. ZAHTEVE ZA ZAŠČITO PRED STRELO

5. člen (zagotovitev zaščite pred strelo)

(1) Vse zahtevne in manj zahtevne stavbe morajo biti opremljene s sistemom zaščite pred strelo z zaščitnim nivojem najmanj IV, ki mora biti projektiran, izveden in vzdrževan tako, da:

- odvede atmosfersko razelektritev v zemljo brez škodljivih posledic in pri tem ne povzroča iskrenja in električnih preskokov, ki bi lahko povzročili požar,
- prepreči okvare električnih, telekomunikacijskih in drugih oskrbovalnih sistemov ali jih omeji na najmanjšo možno mero,

- prepreči okvare električnih in elektronskih naprav ali jih omeji na najmanjšo možno mero in
- zagotavlja dovolj nizke napetosti dotika in koraka z ustrezno izenačitvijo potencialov.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek s sistemom za zaščito pred strelo ni treba opremiti tistih enostanovanjskih in dvostanovanjskih stavb, ki v skladu s predpisi, ki urejajo razvrščanje objektov, glede na zahtevnost sodijo med manj zahtevne ali nezahtevne objekte.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena mora projektant za stavbe iz Priloge 1 tega pravilnika in za enostanovanjske ter dvostanovanjske stavbe z vgrajeno napravo za proizvodnjo električne energije na izpostavljenem mestu, na podlagi karte ali tabele največjih vrednosti gostote strel iz Priloge 2, ki je sestavni del tega pravilnika, izdelati oceno tveganja pred udarom strele in na njeni podlagi določiti za ustrezen nivo zaščite pred strelo. Pri oceni tveganja je treba uporabiti metodologijo ocene tveganja pred udarom strele iz tehnične smernice iz 6. člena tega pravilnika. Pri tem se lahko uporabi tudi točnejši podatek o gostoti strel za lokacijo nameravane gradnje, ki jo investitorju oziroma projektantu posreduje pravna oseba, ki spremlja in obdeluje podatke te vrste in je navedena v Prilogi 2 tega pravilnika.

(4) V stavbah z električno inštalacijo je treba izvesti skupno ozemljilo, ki mora omogočati tudi delovanje sistema zaščite pred strelo. Načrt električnih inštalacij in električne opreme mora zagotoviti usklajenost vseh uporabljenih ukrepov oziroma rešitev (v nadaljnjem besedilu: ukrepi) v zvezi z električno napeljavo in zaščito pred strelo, predvsem glede skupnih elementov izenačitve potencialov, zunanjega lovilnega sistema z odvodi in izvedbe notranjega sistema zaščite pred strelo.

III. NAČINI IZPOLNJEVANJA ZAHTEV

6. člen (tehnična smernica)

(1) Tehnična smernica za graditev, ki določa priporočene gradbene ukrepe oziroma rešitve za doseg zahtev tega pravilnika, je tehnična smernica za graditev TSG-N-003 Zaščita pred delovanjem strele (v nadaljnjem besedilu: tehnična smernica).

(2) Če so pri projektiranju, izvedbi in vzdrževanju sistema zaščite pred strelo v stavbah v celoti uporabljeni ukrepi, navedeni v tehnični smernici ali v dokumentih, na katere se ta sklicuje, velja domneva o skladnosti z zahtevami iz tega pravilnika.

7. člen (uporaba drugih ukrepov)

(1) Pri projektiranju, izvedbi in vzdrževanju sistema zaščite pred strelo se smejo namesto ukrepov, navedenih v tehnični smernici, uporabiti rešitve v skladu z zadnjim stanjem gradbene tehnike, ki zagotavljajo izpolnitev zahtev tega pravilnika in vsaj enako stopnjo varnosti kot projekt, pripravljen z upoštevanjem tehnične smernice.

(2) Ukrepi iz prejšnjega odstavka pomenijo upoštevanje zadnjega stanja gradbene tehnike v skladu z zakonom, ki ureja graditev. Izpolnjenost zahtev za zaščito stavb pred delovanjem strele po tem pravilniku se v takem primeru zagotovi v skladu z 14. členom tega pravilnika.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena je treba v vseh primerih uporabiti metodologijo analize tveganja pred udarom strele iz 2. točke tehnične smernice in ukrepe, navedene v 9. in 11. členu tega pravilnika.

8. člen **(izvajalec preverjanja)**

(1) Naloge, povezane s preverjanji sistemov iz 9. in 11. člena tega pravilnika, smejo opravljati le posamezniki s pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo za preverjanje zahtevnih električnih inštalacij in inštalacij zaščite pred delovanjem strele in nacionalno poklicno kvalifikacijo za preverjanje manj zahtevnih električnih inštalacij in inštalacij zaščite pred delovanjem strele v skladu z Zakonom o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo in 85/09).

(2) Preverjanja sistema zaščite pred strelo, zgrajene v zaščitnem nivoju I in II, opravlja posameznik, ki si je pridobil poklicno kvalifikacijo za preglednika zahtevnih električnih inštalacij in inštalacij zaščite pred delovanjem strele.

(3) Preverjanja sistema zaščite pred strelo, zgrajene v zaščitnem nivoju III in IV, opravlja posameznik, ki si je pridobil poklicno kvalifikacijo za preglednika manj zahtevnih električnih inštalacij in inštalacij zaščite pred delovanjem strele.

(4) Ne glede na prejšnje odstavke smejo naloge, povezane s preverjanji sistemov v eksplozijsko ogroženih objektih oziroma prostorih, opravljati le posamezniki s pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo za preverjanje zahtevnih električnih inštalacij ob prisotnosti pooblaščenih oseb delodajalca za delo v eksplozivnem okolju v skladu s predpisom, ki ureja protieksplzijsko zaščito.

(5) Vizualne preglede enostanovanjskih in dvostanovanjskih stavb lahko opravi tudi posameznik brez pridobljene nacionalne poklicne kvalifikacije za preverjanje električnih inštalacij.

(6) Tuji ponudniki s sedežem v državi članici Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije ali s sedežem v državi, s katero je sklenjen ustrezen mednarodni sporazum (v nadaljnjem besedilu: države pogodbenice), ki želijo v Republiki Sloveniji opravljati dejavnosti, povezane s preverjanji električnih inštalacij iz 9. in 11. člena tega pravilnika, lahko opravljajo to dejavnost v vseh statusnopravnih oblikah, če izpolnjujejo pogoje za zakonito opravljanje dejavnosti v državi sedeža.

(7) Tuji ponudniki, ki nimajo sedeža v državah pogodbenicah (v nadaljnjem besedilu: tretje države), lahko opravljajo dejavnost, ki sodi v opis nalog, povezanih s preverjanji električnih inštalacij iz 9. in 11. člena tega pravilnika pod pogoji iz prejšnjega odstavka, če je izpolnjen pogoj materialne vzajemnosti. Ta je izpolnjen, če ponudniki, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji, v državi sedeža tujega ponudnika lahko opravljajo dejavnost, ki sodi v opis nalog, povezanih s preverjanji električnih inštalacij iz 9. in 11. člena tega pravilnika pod enakimi ali podobnimi pogoji, pod katerimi jih lahko ponujajo v Republiki Sloveniji tuji ponudniki in izpolnjevanje katerih za ponudnika s sedežem v Republiki Sloveniji ni bistveno težje, kakor je v pravnem redu Republike Slovenije predpisano za tuje ponudnike. Če je sedež ponudnika v več tretjih državah, se pri ugotavljanju materialne vzajemnosti upošteva pravni red tiste države, ki je strožji.

9. člen **(prvo preverjanje sistema)**

(1) Investitor mora pred pričetkom izvajanja del na objektu zagotoviti imenovanje izvajalca preverjanja. Izvajalec preverjanja pri gradnji istega objekta ne more nastopati kot nadzornik.

(2) Izvajalec preverjanja mora za novo izvedene sisteme zaščite pred strelo ob sodelovanju nadzornika za električne in strelovodne inštalacije v ustreznih fazah gradnje opraviti preverjanje, ki obsega vizualni pregled, preskus in meritve vgrajenega sistema zaščite pred strelo.

(3) Pri dejanjih iz prejšnjega odstavka izvajalec preverjanja preveri skladnost sistema zaščite pred strelo s tem pravilnikom in njegovo varnost ter sestavi zapisnik na način, kot je določen v tehnični smernici. Zapisnik je obvezna priloga dokazila o zanesljivosti objekta, kot je določen v predpisih, ki urejajo graditev objektov.

10. člen **(delovanje in vzdrževanje)**

(1) Lastnik stavbe mora v skladu z določbami tega pravilnika zagotavljati pravočasno in pravilno izvedbo vseh dejanj, potrebnih za varno delovanje in s tem povezano vzdrževanje vgrajenega sistema. Lastnik stavbe mora v načrt njenega vzdrževanja v skladu s predpisi, ki urejajo vzdrževanje stavb, vnesti tudi pravila za uporabo in vzdrževanje sistema zaščite pred strelo, na podlagi katerih je omogočeno stavbo vzdrževati v skladu z zahtevami tega pravilnika.

(2) Če ima večstanovanjska ali nestanovanjska stavba upravnika, mora ta v okviru svojih pooblastil prevzeti skrb za izvedbo in evidentiranje dejanj iz prejšnjega odstavka.

(3) Naloge, povezane z vzdrževanjem sistema, opravljajo izvajalci, ki izpolnjujejo pogoje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

11. člen **(redna in izredna preverjanja)**

(1) Redna in izredna preverjanja sistema zaščite pred strelo spadajo med vzdrževanje stavb. Na stavbah z zaščitnima nivojema I ali II je treba redna preverjanja izvajati najmanj vsaki dve leti in redne vizualne preglede najmanj vsako leto. Na stavbah z zaščitnima nivojema III ali IV je treba redna preverjanja izvajati najmanj vsaka štiri leta.

(2) V stavbah za proizvodnjo in hranjenje eksploziva in pri sistemih zaščite pred strelo zaščitnih nivojev I in II, ki so izpostavljeni ekstremnim vplivom okolja, kot so korozija zaradi kislega okolja v industriji, velike mehanske obremenitve in podobno, je treba redna preverjanja izvajati najmanj enkrat na leto, vizualni pregled pa najmanj vsakih šest mesecev.

(3) Izredno preverjanje se opravi po vsakem neposrednem udaru strele v sistem zaščite pred strelo, po vsakršnih poškodbah stavbe zaradi udara strele ali posegih na sistemu zaščite pred strelo, vključno z njegovo rekonstrukcijo, ki lahko vplivajo na varnost stavbe in uporabnikov.

12. člen **(obseg preverjanj in zapisnik)**

(1) Pri preverjanjih, navedenih v prejšnjem členu, se preveri varnost vgrajenega sistema in sestavi zapisnik, kot je to določeno v tehnični smernici. Zapisnik mora podati jasno

in nedvoumno oceno ugotovljenega stanja preverjanega sistema. Če izvajalec preverjanja ugotovi nepravilnosti na sistemu zaščite pred strelo, ki predstavljajo ali bi lahko predstavljale nevarnost, vnese v zapisnik seznam nepravilnosti in doda predlog potrebnih ukrepov za sanacijo stanja.

(2) Lastnik stavbe je dolžan pristojnemu inšpekcijskemu organu iz tretjega odstavka 8. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20 in 15/21 – ZDUOP) dati na vpogled vso dokumentacijo, povezano s preverjanjem sistema zaščite pred strelo. Po preverjanju sistema in predložene dokumentacije lahko inšpektor odredi potrebne inšpekcijske ukrepe v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, energetiko, požarno varnost oziroma varnost in zdravje pri delu.

IV. PROJEKTNA DOKUMENTACIJA

13. člen **(navedba podlage za projektiranje)**

(1) Projektant mora v projektni dokumentaciji izrecno navesti, ali je dokumentacija za izvedbo gradnje izdelana na podlagi tehnične smernice ali na podlagi 7. člena tega pravilnika.

(2) Načrt iz prejšnjega odstavka glede sistema zaščite pred strelo obsega:

- zaščitni nivo stavbe,
- ločilne razdalje med kovinskimi masami,
- tlorise streh in fasade stavb z glavnimi karakteristikami lovilnega sistema,
- zunanji sistem zaščite pred strelo – lovilni sistem, odvode in sistem ozemljil,
- notranji sistem zaščite pred strelo – neposredne galvanske povezave s prerezi in predvidene namestitve prenapetostnih zaščitnih naprav,
- vrednost ozemljitvene upornosti s potrebnimi izračuni,
- vrste ozemljil in merilnih stikov (npr. trak, obroč, temeljsko ozemljilo),
- vse priključke kovinskih mas z definiranimi zbiralkami za izenačitev potencialov,
- vrsto in položaj povezav s sosednjimi objekti (npr. voda, plin, elektrika, informatika, zaščita),
- sistem zaščite pred previsokimi napetostmi dotika in koraka in
- druge podatke, ki so pomembni za inštalacijo oziroma sistem zaščite pred strelo (npr. izoliran sistem).

14. člen **(obveznost preverjanja dokumentacije za izvedbo gradnje)**

(1) Če projektant projektira zaščito pred strelo v skladu s 7. členom tega pravilnika, je treba opraviti preverjanje tistega dela dokumentacije za izvedbo gradnje, ki se nanaša na nadzor brezhibnosti in računske pravilnosti tistih sestavin načrta, ki določajo sistem zaščite pred strelo, s katerimi se dokazuje, da predložena dokumentacija izpolnjuje zahteve tega pravilnika z najmanj enakovredno ravno, kot če bi bila uporabljena tehnična smernica.

(2) Preverjanje iz prejšnjega odstavka izvede projektant, ki deluje na področju, ki ga ureja ta pravilnik in ni sodeloval pri projektiranju obravnavane stavbe. Preverjanje v imenu in za potrebe projektanta opravi pooblaščen inženir elektrotehniške stroke, ki ni sodeloval pri projektiranju obravnavane stavbe.

(3) Projektant, ki opravi preverjanje, vnese v zapisnik o preverjanju le tiste podatke, ki so bistveni za obseg preverjanja iz prvega odstavka tega člena. S podpisom zapisnika o preverjanju potrdi, da projekt izpolnjuje zahteve tega pravilnika. Zapisnik je priloga projektne dokumentacije za izvedbo gradnje.

V. PREHODNA IN KONČNI DOLOČBI

15. člen (dokumentacija v prehodnem obdobju)

Prijavi začetka gradnje se do 1. januarja 2022 lahko priloži projekt za izvedbo izdelan v skladu s Pravilnikom o zaščiti stavb pred delovanjem strele (Uradni list RS, št. 28/09, 2/12 in 61/17 – GZ), če je bila pogodba za izdelavo dokumentacije za izvedbo gradnje sklenjena pred uveljavitvijo tega pravilnika.

16. člen (prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o zaščiti stavb pred delovanjem strele (Uradni list RS, št. 28/09, 2/12 in 61/17 – GZ).

17. člen (začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-383/2019
Ljubljana, dne 27. avgusta 2021
EVA 2019-2550-0046

Mag. Andrej Vizjak
minister
za okolje in prostor

[Priloga 1: Stavbe z zahtevnimi strelovodnimi inštalacijami](#)

[Priloga 2: Tabelarični izpis maksimalnih vrednosti in karta največjih vrednosti gostote strel za področje Slovenije](#)